

EVA BRONSVELD

TEMPERAMENTVOLLE KINDEREN

MEER DAN
35.000
EXEMPLAREN
VERKOCHT

**Zo geef je het beste aan gevoelige, intense
kinderen met een sterke wil**

Temperamentvolle kinderen

Voor Sofie, Mees, Lise, Sep

Lezers over Temperamentvolle kinderen:

‘Dit boek is zo ontzettend waardevol geweest voor ons gezin. Het staat vol met inzichten, tips en het geeft veel (h)erkenning.’

‘Wat een prachtig boek. Veel tips voor de opvoeding van mijn zoontje, maar ook in de klas!’

‘Ik vind het zo fijn om de herkenbare stukjes van andere ouders te lezen.’

‘De tips zorgen ervoor dat ik rustiger kan blijven, minder strijd heb en meer kan genieten van en met mijn fantastische temperamentvolle kind!!’

‘Dit boek is m’n bijbel. Kan ’t aan iedereen aanbevelen!’

‘Supergoed boek met praktische tips. Eindelijk eens een boek waardoor ik me als ouder niét schuldig ga voelen, maar dat me helpt en motiveert om dingen net even anders te doen. Had ik het maar twee jaar eerder gekocht!’

‘Wat een topboek met veel praktische voorbeelden en tips, ik zou willen dat mijn ouders dit boek vroeger ook al hadden kunnen lezen ;-)
het boek gaf me ook de bevestiging en het zelfvertrouwen dat er meer kinderen zijn bij wie de “standaardtechnieken” niet effectief blijken te zijn in de opvoeding. Nu weet ik veel beter hoe ik wel de juiste snaar kan raken in het grootbrengen van mijn kind.’

‘Feest der herkenning voor ouders met een kind met zeer sterke eigen wil; temperamentvol of hooggevoelig strong-willed, maakt niet uit vanuit welke invalshoek je kijkt en benoemt; dit is een fijn duidelijk boek waarin veel wordt uitgelegd en duidelijke tips worden gegeven over hoe om te gaan met bepaald gedrag.’

‘Eindelijk het gevoel dat ik een beetje een “gebruiksaanwijzing” van m’n kind las. Veel herkenning en gelukkig ook veel praktische tips.’

‘Heel herkenbaar, duidelijk, informatief. Na meerdere opvoedboeken gelezen te hebben, is dit de favoriet. Voor iedere opvoeder een aanrader. Of je kind nu wel of niet temperamentvol is.’

EVA BRONSVELD

TEMPERAMENTVOLLE KINDEREN

**Zo geef je het beste aan gevoelige,
intense kinderen met een sterke eigen wil**

KOSM • S

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

KOSM • S

www.kosmosuitgevers.nl

kosmos.uitgevers

kosmosuitgevers

14de druk, juli 2021

© 2021 Eva Bronsveld/Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

Omslagfoto: Joshua Rood

Omslagontwerp: Femke den Hertog

Illustraties: Jessamijn Alberts

Lay-out binnenwerk: Zeno Carpentier-Alting

Kosmos Uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

ISBN 978 90 215 8370 9

ISBN e-book 978 90 215 8376 1

NUR 847

Eerder verschenen met als ISBN 978 90 215 6484 5

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, online-publicatie of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever kan echter aansprakelijk gesteld worden voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

INHOUD

Voorwoord	7
Inleiding	11
Hoofdstuk 1 Wat zijn temperamentvolle kinderen	15
Hoofdstuk 2 Wat heeft een temperamentvol kind nodig?	31
Basisbehoeften	32
Behoeftte aan verbinding	35
Behoeftte aan controle	44
Behoeftte aan voorspelbaarheid	52
Behoeftte aan ontspanning	61
Botsende behoeften	67
Hoofdstuk 3 Wat vindt een temperamentvol kind lastig?	71
Prikkel van buitenaf	72
Macht	82
Overgangen	100
Afwijzing	108
Spannende gebeurtenissen	114
Hoofdstuk 4 Samenwerken met een temperamentvol kind	121
De voordelen van samenwerken	121
Samenwerken in de praktijk	124

Afspraken en routines	134
Nadelen straffen en belonen	144
Hoofdstuk 5 Hoe kun je omgaan met de negatieve emoties van een temperamentvol kind?	151
Hoofdstuk 6 Ouder zijn van een temperamentvol kind	173
Twijfels	175
Reacties van anderen	180
Zelf rustig blijven	188
Hoe zorg je dat het leuk blijft	201
Als je zelf temperamentvol bent	207
Hoofdstuk 7 Lastige situaties voor een temperamentvol kind	213
Eten	213
Slapen	221
Feestjes en bezoek	229
Ochtendritueel	235
Beeldschermen	240
Opruimen	245
School	249
Boodschappen doen	257
Kleren kopen	261
Sinterklaas	266
Dokter en ziekenhuis	269
Op vakantie gaan	277
Nawoord	283
Register	286

VOORWOORD

door *Lentezoet*-auteur Tirza van Schie

In welk jaar we de koers hebben omgegooid, ben ik vergeten. Maar het moment, dat dit besluit markeerde, vergeet ik nooit meer. Ik riep onze vier kinderen aan tafel. De meisjes waren nog erg jong, peuters, maar het was tijd voor een gezins-overleg. Bereidwillig en trots als ze waren, wanneer het om hun deelname bij zulke ‘grote’ dingen ging, klauterden ze gretig op hun stoel.

Ik zei: ‘Jongens, we gaan het voortaan anders doen, ik heb erg veel gelezen de laatste tijd en ik denk dat ik jullie opvoeding niet handig heb aangepakt, voortaan ga ik het anders doen. O ja, en jullie krijgen ook geen straf meer.’

De twee oudsten begonnen door elkaar te roepen. ‘Nooit meer straf?’ ‘Hahaha, nóóóit meer?’ ‘Óók niet als ik op de tafel ga krassen, of alles kapot gooi?’.

‘Waarom zou je dat doen?’ vroeg ik.

Daar waren ze even stil van.

Tja.... waarom zouden ze dat eigenlijk doen.

Het kenmerkt voor mij de vervelende verhouding, waarin je als ouders met kinderen kunt terecht komen. Een relatie waarin macht uitoefenen en ageren tégen diezelfde macht, vanzelfsprekend lijkt te zijn, in plaats van te bouwen aan een basis van wederzijds vertrouwen en vriendschap. Trots en temperament-

vol als ik zelf van karakter was, duurde het even voordat ik open stond voor een andere aanpak, maar ik moest iets. Opvoeden leek automatisch strijd te betekenen en ik was het helemaal zat. Het werkte niet.

Wel zat ik in eerste instantie met een praktisch probleem. De opvoeding voortaan anders aanpakken, was één ding, maar het uitvoeren was een tweede, en daar kwam Eva om de hoek kijken. De eerste keer dat ik haar boek las, moest ik huilen. Niet omdat het vol zit met praktische handvatten, niet omdat het zó logisch klonk allemaal, niet vanwege de herkenning die er was en ook niet vanwege de heldere, liefdevolle taal waarin ze schrijft. Nee, ik denk dat ik vooral emotioneel werd, omdat ik met terugwerkende kracht het temperamentvolle kind in mijzelf begreep. Het kind dat nooit kon aarden onder autoriteit en overal tegenaan schopte, het kind dat een hekel had aan iets moeten en daarom voortijdig school verliet. Dat kind, dat ondertussen zelf een dertiger was geworden met vier kinderen, en nu gevangen zat in een opvoedstijl. Een stijl die net zo min bij haar oudste zoon werkte, als dat hij eerder bij haar zelf had gewerkt.

Heel wat keren heb ik hem in de vroege jaren van zijn leven straf gegeven of positief beloond, maar dat gleed van hem af als water op zeep. Hij leek níet te corrigeren en we hadden zelfs een bijnaam voor hem: 'Altijd tóch'. Want wat we ook zeiden, riepen, smeekten, bulderden, verboden of bestrafden, wat onze zoon wilde, deed hij altijd.... tóch. De appel viel niet ver van de boom. Waarom zou ik mijn aanpak níet overhoop gooien? Het leek me dat ik niks te verliezen had.

De kinderen zijn ouder nu: 18, 14, 12 en 12. Ik kan wel zeggen dat zij tevens onze beste vrienden zijn. We hebben een huis zonder strijd, wat een zeldzaamheid blijkt te zijn, als het om pubers

gaat. Natuurlijk zijn er groeistuipe, maar we genieten vooral van de omgang met elkaar. Soms zijn er ingewikkelde vraagstukken, maar die zien we als een puzzel, waarin iedereen zijn verantwoordelijkheid pakt om mee te denken. Vanzelfsprekend hebben we onze chagrijnige momenten en het kan soms flink knetteren, zoals vrienden ook wel eens onenigheid hebben. Maar ik moet er niet aan denken hoe de tienerjaren met onze oudste zoon geweest zouden zijn, als we doorgegaan waren met onze strijd, of nog erger, als ik zijn sterke wil geknakt had. Macht was de engel in onze relatie, Eva's aanpak onze redding.

Daarom staat haar boek nog altijd in mijn kast, soms blader ik er nog door, maar meestal hou ik het gewoon alleen maar even vast. Dan laat ik mijn blik over de kaft gaan en ben ik dankbaar voor wat het ons gebracht heeft. Daarna leg ik het terug in de kast, omdat ik eraan gehecht ben en voor de zekerheid; ooit zullen mijn eigen kinderen misschien kinderen krijgen.

Maar eerlijk waar, ik denk dat ze het niet nodig zullen hebben. En dat is wat ik misschien nog wel het mooiste aan dit boek vind; dat wat je achtergrond ook is en waar je ook vandaan komt, je altijd kunt kiezen voor een andere koers. En dat die richting vervolgens net zo automatisch en vanzelfsprekend doorgegeven kan worden van ouder op kind, als eerdere patronen. Hier heeft die koers, ooit besproken aan een keukentafel en in de jaren daarna omarmd en eigen gemaakt, gezorgd voor vier sterke, lieve, sociale en gelukkige pubers...

Ik wens dat iedere ouder toe.

Liefs, Tirza

INLEIDING

Natuurlijk heb ik, net als jij waarschijnlijk, de leukste kinderen van de hele wereld. Ze zijn lief, enthousiast, gedreven en gepassioneerd. Op de meeste dagen is het één groot feest om met ze samen te leven. Er wordt luidkeels gezongen, onbedaarlijk gelachen en heel veel geknuffeld.

Maar hoe kon het dan toch dat het bij ons thuis soms zo ontzettend moeizaam ging? Waarom krijste mijn dochter letterlijk de hele schoenwinkel bij elkaar omdat haar voetjes opgemeten werden? Hoe kwam het toch dat mijn zachtaardige zoon tijdens verjaardagen opeens veranderde in een ongeleid projectiel en nergens meer naar wilde luisteren? Wat zorgde ervoor dat onze kinderen na afloop van een gezellig feestje thuis de boel bijna afbraken terwijl ze eigenlijk doodmoe waren? (Ik zou nog wel honderd voorbeelden kunnen geven, maar je snapt het inmiddels vast wel.) Lange tijd heb ik gedacht dat het aan mij lag. Misschien paste ik de adviezen die ik als opvoeddeskundige aan anderen gaf zelf toch niet goed toe. Misschien was ik niet consequent genoeg, of juist te ongeduldig. Misschien legde ik de lat te hoog en verwachtte ik te veel van mijn kinderen.

Toch wist ik ergens ook wel dat het daar niet aan lag. Ik was dan misschien geen perfecte moeder (bij lange na niet), maar ik was toch zeker ook geen slechte.

Ik ging me er verder in verdiepen en wat blijkt? Kinderen kunnen inderdaad met verschillend temperament ter wereld komen. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat bepaalde eigenschappen wel degelijk aangeboren zijn. Mijn dochter is niet zo gevoelig doordat ik haar te veel pampers, het is juist andersom. Door haar gevoeligheid heeft zij meer geborgenheid nodig en als moeder bied ik haar die. En mijn zoon ontwikkelde niet een sterke eigen wil doordat ik hem altijd zijn zin geef, nee, ik geef hem juist vaak de ruimte om zijn eigen keuzes te maken omdat hij daar zo'n ontzettende behoefte aan heeft.

In de praktijk ontdekte ik ook dat er meer kinderen zijn zoals die van mij. Kinderen met een heel sterke eigen wil, die het liefst hun eigen plan trekken, maar die tegelijkertijd niks liever willen dan harmonie. Kinderen die aan de ene kant zo'n ontzettende behoefte hebben aan rust en ontspanning, maar aan de andere kant juist de ene na de andere uitdaging aan willen gaan. Kinderen die, net als de mijne, veel meer nodig hebben om goed te 'gedijen'. Bij iedere lezing of workshop die ik gaf over opvoeden, zaten altijd wel een paar ouders met net zulke kinderen. Ouders bij wie het thuis ook moeizamer gaat dan in andere gezinnen en die ook het gevoel hebben dat hun kind 'meer' nodig heeft. Ik ontmoette ouders die regelmatig met hun handen in het haar zaten, ouders die de hele dag strijd hadden met hun kind of ouders die zichzelf dingen tegen hun kind hoorden schreeuwen waar ze zelf van schrokken.

Dat was het moment waarop ik erover begon te bloggen. Reacties van lezers als 'Het lijkt wel of het over mijn kind gaat' of 'Zat je hier soms stiekem om een hoekje te gluren?' lieten me inzien dat er een veel grotere groep kinderen is met deze combinatie van eigenschappen dan ik zelf eerst voor mogelijk had gehouden. Ik besloot workshops te gaan organiseren speciaal voor deze doelgroep. Workshops speciaal voor ouders van

kinderen met ‘meer temperament’. Die workshops waren voor alle deelnemers een feest van herkenning. Ouders mailden me na afloop vaak dat ze weer konden genieten van hun kind. Sommige lieten weten dat ze hun kind veel beter snapten en weer konden zien hoe leuk hij eigenlijk is. Of dat ze veel minder strijd hadden thuis en de driftbuien drastisch waren verminderd. Er werd ook steeds vaker gevraagd of ik alles op papier wilde zetten zodat ze het thuis nog eens konden nalezen. Dat laatste heb ik vijf jaar geleden gedaan. Een boek vol ideeën, suggesties, uitleg en praktische tips. En veel voorbeelden van ouders (heel veel dank daarvoor) omdat ieder kind, én iedere ouder, toch weer anders is.

Inmiddels is het boek al 35.000 keer verkocht en minstens twee keer zo vaak gelezen. Het boek ligt op nachtkastjes, wordt uitgeleend aan oma’s en opa’s, leerkrachten en andere begeleiders en wordt door onnoemelijk veel opvoedcoaches uitgeleend aan ouders die hun praktijk bezoeken. Daar ben ik ontzettend dankbaar voor, want hoe meer ouders en professionals ik kan inspireren en informeren, hoe fijner en mooier de wereld wordt voor al die prachtige temperamentvolle mensjes.

Na zoveel jaar werd het wel tijd voor wat aanvullingen op het oorspronkelijke boek. Zo werden er veel vragen gesteld over hoe je de adviezen kunt toepassen op kinderen tussen de één en drie jaar, bleek er nog meer behoefte aan kennis over hoe je het beste grenzen kunt stellen en was het boek ook toe aan een nieuwe opmaak. Naast het boek heb ik ook een website. Op www.temperamentvollekinderen.nl vind je nog extra informatie en artikelen en je kunt er alles lezen over de online cursus die ik geef. Handig om te weten is dat je alle adviezen uit dit boek ook kunt gebruiken bij je andere kinderen. Wat in dit boek wordt beschreven is namelijk fijn voor alle kinderen. Temperamentvolle kinderen hebben het alleen nog veel harder nodig.

Ik heb het in dit boek altijd over een hij. Dat leek me prettiger voor de leesbaarheid. Het spreekt voor zich dat ik hiermee ook een zij bedoel. Er bestaan namelijk ook temperamentvolle meisjes. Geloof me, daar weet ik alles van.

HOOFDSTUK 1

WAT ZIJN TEMPERAMENT- VOLLE KINDEREN?

Kan jouw zoon ook volledig over de rooie gaan omdat zijn Spiderman-T-shirt in de was zit? Weigert je dochter om aan tafel te komen omdat ze haar kleurplaat nog niet af heeft? Kan jouw kind volledig overstuur thuiskomen omdat de juf die dag boos tegen hem deed? Kortom, lijkt jouw kind op veel dagelijkse dingen heftiger, intenser of emotioneler te reageren?

Dan is de kans groot dat jij toevallig een temperamentvol exemplaar hebt gekregen. Daar zitten heel positieve kanten aan, maar het kan in de dagelijkse praktijk ook behoorlijk lastig zijn. Dat laatste is waarschijnlijk de reden dat dit boek nu voor je

ligt. Hopelijk geeft het je inzicht in de positieve kanten van het karakter van je kind en biedt het je handvatten om op een voor jullie allebei plezierige manier om te gaan met de lastige.

WAT ZIJN TEMPERAMENTVOLLE KINDEREN?

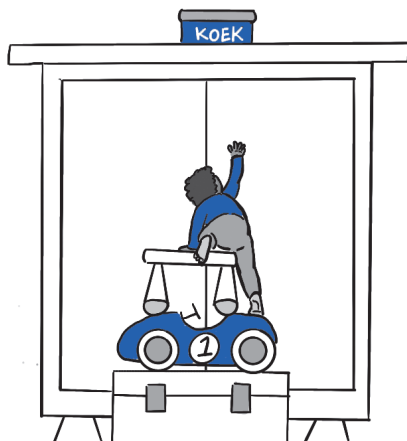
Met temperamentvolle kinderen bedoel ik intense, gevoelige en opmerkelijke kinderen die een sterke eigen wil hebben. Dit zijn prachtige eigenschappen, en zelfs eigenschappen die we in volwassenen vaak erg waarderen, maar die we bij kinderen vaak maar lastig vinden.

Ieder kind is uiteraard anders. Temperamentvolle kinderen verschillen onderling net zoveel als andere kinderen wat betreft de mate waarin ze bepaalde eigenschappen bezitten. Toch blijken er in de praktijk veel kinderen te zijn die hoger 'scoren' op al deze eigenschappen dan gemiddeld.

Er is niet één hokje waar je een kind in kunt stoppen, en het is ook zeker niet mijn bedoeling wéér een nieuw label te ontwikkelen dat op kinderen geplakt kan worden. Het tegendeel is waar! Het is meer een verzameling eigenschappen die veel ouders in hun kind herkennen, maar waarbij kinderen wel kunnen verschillen in de mate waarin ze een bepaalde eigenschap bezitten. Zo zal het ene kind misschien een extreem sterke eigen wil hebben en slechts iets meer dan gemiddeld gevoeliger zijn, terwijl het andere kind juist ontzettend opmerkzaam en intens is en maar iets meer dan gemiddeld scoort op het hebben van een sterke eigen wil.

Daarbij heeft je kind natuurlijk ook nog andere eigenschappen die van invloed zijn op hoe hij zich voelt en gedraagt. Een temperamentvol kind dat heel extravert is, vertoont ander gedrag dan een introvert temperamentvol kind. En als hij heel beweeg-

lijk is, ziet dat er anders uit dan een leeftijdsgenoot die net zo temperamentvol is, maar fysiek verder heel rustig.

Toch geven zoveel ouders aan dat ze hun eigen zoon of dochter herkennen in de beschrijving van een temperamentvol kind dat één overkoepelende term voor deze kinderen gerechtvaardigd lijkt. Niet om een etiketje op hen te plakken, maar om ouders (en docenten, opa's en oma's, balletjuffen en voetbaltrainers en al die anderen) handvatten te bieden om met deze bijzondere kinderen om te gaan.

Laten we daarom eens wat verder inzoomen op de eigenschappen die temperamentvolle kinderen meer bezitten dan de meeste andere kinderen.

INTENS

Een kind met een intens karakter ervaart alles – de term zegt het al – heel intens. Zo kunnen intense kinderen heel enthousiast zijn, ontzettend uitbundig reageren, gepassioneerd met een hobby bezig zijn of onbedaarlijk lachen, maar ook kunnen ze, door hun diepe beleving, heel diepzinnige vragen stellen. Ze komen hierdoor vaak wijs uit de hoek.

Mensen die hier op bezoek komen, weten vaak niet wat ze meemaken. Ze worden zo uitbundig begroet door onze zoon Jesper dat ze er soms gewoon verlegen van worden.

Nova kan lachen tot ze er letterlijk bij neervalt. Ze heeft zo'n aanstekelijke lach dat het regelmatig voorkomt dat de hele visite hier in een deuk ligt, terwijl we allemaal geen idee hebben waar het eigenlijk over gaat.

Linde denkt heel diep na over van alles en nog wat. Ze stelt dagelijks filosofische vragen en kan zich verdiepen in zaken waar ik mijn hele leven nog niet bij heb stilgestaan.

Diezelfde intensiteit kan ook voor veel lastige situaties zorgen. Je kind ervaart zijn negatieve emoties bijvoorbeeld ook veel dieper en de heftigheid waarmee hij zijn emoties uit, kan ook nogal indrukwekkend zijn. Daarnaast kan hij in al zijn enthousiasme soms zo luidruchtig zijn dat anderen dat als hinderlijk ervaren. Overigens zijn er ook temperamentvolle kinderen die naar buiten toe veel rustiger reageren, maar die vanbinnen alles net zo heftig beleven.

Als Valerie haar dikke teen stoot, schreeuwt ze letterlijk alsof ze geslacht wordt. Haar gegil gaat door merg en been. Als ik reageer met 'nou nou, zo erg is het toch niet?' begint ze alleen maar harder te gillen.

Mees kan met geen mogelijkheid zachtjes doen. Hij doet het niet om vervelend te doen, hij is gewoon heel luidruchtig in alles wat hij doet. Het lijkt wel of hij niet gewoon kan praten, hij roept of gilt gewoon altijd. Al toen hij een maand oud was, waren ze op het consultatiebureau onder de

indruk van zijn volume. Thuis word ik er ook weleens gek van, maar zeker in gezelschap van andere mensen schaam ik me er ook wel eens voor.

Als Johanna iets heel verdrietigs heeft meegemaakt, kan ze echt volledig van slag zijn. Ze kan zich rustig een halve dag op haar kamer verschansen en ze sluit zich dan helemaal af voor alles en iedereen.

Gevoelig

Naast die intense kant hebben temperamentvolle kinderen ook een bovengemiddeld gevoelige kant. Gevoelige kinderen hebben behoefte aan harmonie. Ze willen het anderen graag naar de zin maken. Ze hebben een groot hart en geven vaak veel uitingen van liefde, zoals lieve opmerkingen, stevige knuffels of briefjes met liefdesverklaringen. Ze kunnen zich erg goed inleven in anderen, ze voelen bijna zelf wat een ander voelt.

Pjotr wil het liefst dat iedereen het naar zijn zin heeft. Hij voelt anderen erg goed aan. Als ik niet lekker in mijn vel zit, heeft hij dat als eerste in de gaten en hij doet dan echt zijn best om me op te vrolijken.

Marijke komt me heel vaak kusjes brengen en vertellen dat ze me lief vindt. Soms komt ze vanuit de andere kant van de speeltuin helemaal naar me toe lopen, alleen om even te knuffelen.

Al toen Abel op de peuterspeelzaal zat, maakte hij lieve briefjes voor de andere kindjes. Als we samen cakejes hadden gebakken wilde hij ze het liefst aan iedereen uitdelen, zelfs als dat betekende dat er voor hemzelf geen meer overbleef.

Eva Bronsveld bracht met de bestseller **Temperamentvolle kinderen al tienduizenden ouders herkenning én handreikingen voor talloze uitdagende situaties met hun kind.**

Kan een verkeerd gesneden boterham aanleiding zijn voor een epische huilbui? Komen jullie de deur niet uit vanwege een kriebelend draadje in je kinds sok? Blijft jouw kind koppig bij een standpunt, wat je ook probeert? Temperamentvolle kinderen reageren, meer dan andere kinderen, uiterst gevoelig op invloeden uit de omgeving. Ze uiten zich vaak eigenwijs en intens of zijn snel van hun stuk gebracht. Strenger zijn werkt averechts. Hun gedrag negeren heeft geen zin. Een temperamentvol kind vraagt boven alles je begrip, betrouwbaarheid, zorgvuldige aandacht en goede afstemming. Lukt het je om dit te bieden, dan zullen de struikelblokken van je kind veranderen in prachtige talenten.

Met een heldere uitleg van de eigenschappen van temperamentvolle kinderen. Vol praktische handvatten voor meer ontspanning en plezier voor jou en je kind.

‘Raar en wild gedrag? Dankzij Eva zie je dat heel anders, en begrijp je je kind pas goed’ - **Klinisch psycholoog Nina Mouton**

‘Eva schrijft praktisch en liefdevol, met oog voor ouder én kind. Absoluut een aanrader’ - **Kinderpsycholoog & opvoedkundige Tischa Neve**

‘Eva’s koers bracht mij vier sterke, lieve, sociale, gelukkige kinderen’ - **Lentezoet-schrijfster Tirza van Schie**

Eva Bronsveld is dé expert rond temperamentvolle kinderen. Ze inspireerde de afgelopen vijftien jaar al tienduizenden ouders en professionals met haar lezingen en cursussen. Zelf heeft Eva vier kinderen die ieder op hun eigen manier over temperamentvolle kenmerken beschikken.

**KOS
M•S**

NUR 847
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen